

Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Siunnersuisoqatigiit
Rådet for Menneskerettigheder

Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Siunnersuisoqatigiit

Ukiumoortumik nalunaarusiaq 2020

Årsberetning for Grønlands Råd for Menneskerettigheder

Allatseqarfik / sekretariatet

Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Siunnersuisoqatigiit
Rådet for Menneskerettigheder

Imarisai	
Aallaqqaasiut	2
Siunertaq	2
Aningaasaliiffiqineqarneq	3
Siunnersuisoqatigiit katitigaanerat	3
Siunnersuisoqatigiit allatseqarfiat	3
Allaffissornikkut ingerlatsinermi ukioq kaajallallugu pisartut.....	4
Siunnersuisoqatigiit ulluinnarni aqutsisui	5
Aningaasaateqarfinnit quinnuteqaatit itigartitsissutaasut	5
Covid-19 pissutaalluni angalanissanut tapiissutit atorineqanngitsoortut	5
Aningaasaqarnikkut unammilligassat pillugit Naalakkersuisunik Aningasaqarnermullu Ataatsimiititaliamik ataatsimeeqateqarnerit	5
COVID-19.....	5
Siunnersuisoqatigiinni ataatsimiinnerit sammisaqarlunilu ataatsimiinnerit	6
Anguniagassatut siunniussaq suleriaasissatullu maleruagassiaq nutaaq	6
Iliuusissanut pilersaarut 2020 – ilinniagaqassutsikkut ukioq kaajallallugu pisartut.....	7
Suleqatigiissitanik pilersitsineq	7
Sammisassatut ukkanneqarumaartussanik toqqaaneq.....	8
Siunnersuisoqatigiit kisitsisinngorlugit	8
Ineqarnissamat pisinnaatitaaffeqarnermut tunngatillugu killiffik pillugu nalunaarusiaq	8
FN-imit naliliivigineqarneq	9
Naliliisarneq tamanut atuuttoq Universal Periodic Review (UPR) tunngavigalugu innuttaasut tusarniaavigineqarnerat	9
FN-ip nunap inoqqaavisa pisinnaatitaaffii pillugit immikkut nalunaarusiortuanit tikeraarteqarneq	10
Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Siunnersuisoqatigiit tusagassiuutini.....	11
Tusarniaanerni akissutit.....	12
Covid-19 pillugu tusarniaanerni akissutit politikkilu pillugu nalunaarutit	12
Sammisat allat	12
Naggasiilluni eqikkaaneq.....	13
Naapilluni ataatsimiittoqannginnera.....	14
2021-imi killiliisussat.....	14
Inuit pisinnaatitaaffiinut tunngatillugu aaqqissuusseqqinneq.....	14
Qujanaq	15
ILANNGUSSAQ A	16
ILANNGUSSAQ B	23
ILANNGUSSAQ C	26

Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Siunnersuisoqatigiit
Rådet for Menneskerettigheder

Aallaqqaasiut

Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Siunnersuisoqatigiit pillugit Inatsisartut inatsisaata nr. 23, 3. december 2012-imeersup 2013-imi akuersissutaanerata kingorna Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Siunnersuisoqatigiit (Siunnersuisoqatigiit) pilersinneqarput. 2019-imi inatsimmik allannguinerup kingorna inatsisartut inatsisaat nr. 20, 27. november 2018-imeersoq atuutilermat Siunnersuisoqatigiit allatseqarfittaarput.

Inatsit naapertorlugu Siunnersuisoqatigiit Naalagaaffiit Peqatigiit (FN) Parisimi toqqammavissiai naapertorlugit sulissapput. Toqqammavissat inuit pisinnaatitaaffii pillugit siunnersuisoqatigiit sullissiviillu tamatumunnga tunngasut, arlaannaannulluunniit attuumassuteqanngitsumik sulisinaanissaannik, suliamillu tamatumunnga ingerlatsinissamut naammattunik aningaasaqartinneqarnissaannik qulakkeerinissamut tunngassuteqarput.

The Paris Principles

identify 6 main criteria that NHRI should meet to be fully functioning:

1. A broad mandate based on universal human rights standards
2. Autonomy from government
3. Independence
4. Pluralism
5. Adequate resources
6. Adequate power of investigation

Siunertaq

Siunnersuisoqatigiinni siunertaq pingaarneq tassaavoq nunatsinni inuit pisinnaatitaaffii pillugit unammilligassat Danmarkimi Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Instituttimut- pisortatigoortumik nunarput tamakkerlugu inuit pisinnaatitaaffii pillugit sullissiviusumut oqallisiginerisigut suliasanillu/sammisassanillu siunnersuinikkut, inuit pisinnaatitaaffiisa siuarsarneqarlutillu illersorneqarnissaat.

Siunnersuisoqatigiit nalinginnaasumik nunatsinni inuit pisinnaatitaaffii pillugit ilisimasanik piginnaasanillu annertusaanermi peqataassapputtaaq.

Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Siunnersuisoqatigiit pillugit Inatsisartut inatsisaannit tigulaagaq:

§ 2. Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Siunnersuisoqatigiit suliasaraat Kalaallit Nunaanni inuit pisinnaatitaaffiisa siuarsarneqarnissaat illersorneqarnissaallu, inuiaqatigiinni kalaallini inuit pisinnaatitaaffisigut unamminartut oqallisiginerisigut aamma Inuttut pisinnaatitaaffinnut Institutti ingerlatassanik siunnersuuteqarfigineratigut, assersuutigalugit matumani ilanngullugit:

- 1) Kalaallit Nunaanni inuit pisinnaatitaaffiinut pissutsit pillugit nakkutilliinermut nalunaaruteqartarnermullu peqataanerit,
- 2) inuit pisinnaatitaaffiinut tunngassuteqartunik misissueqqissaarnerit ilisimatusarnikkullu suliat oqallisigineri,
- 3) inuit pisinnaatitaaffii pillugit Inatsisartunik, Naalakkersuisunik oqartussaasanillu allanik aamma namminersorlutik suliaqartunik siunnersuinerit,
- 4) inuit pisinnaatitaaffiinik inuiaqatigiinni sulianik ataqatigiissaarineq taakkunungalugu naleqqiullugu ikiuunneq,

Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Siunnersuisoqatigiit
Rådet for Menneskerettigheder

- 5) inuit pisinnaatitaaffiik ilinniartitsinermik tapersersuineq siuarsaanerlu,
 - 6) inuit pisinnaatitaaffii pillugit paasisutissanik siammarasaanermut peqataaneq,
 - 7) Kalaallit Nunaanni inuit pisinnaatitaaffiisa patajaallisarneqarnissaat siunertaralugu ingerlatassanik siunnersuuteqarneq, aamma
 - 8) Kalaallit Nunaanni inuit pisinnaatitaaffiit tunngassuteqartunik maannamut suliaasarsimasut ingerlanerisa nalilersornerat.
- Imm. 2.* Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Siunnersuisoqatigiit Inuttut pisinnaatitaaffinnut Instituttip siulersuisuinut ilaasortassamik toqqaassapput.

Aningaasaliiffiqarneq

Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Siunnersuisoqatigiit inatsimmi § 9 naapertorlugu Nunatta Karsianiit tapiissuteqarnikkut aningaasalersorneqarput. Tapiissutit allatseqarnikkut aningaasartuutitut, siulittaasup akissarsiaanut (ukiumut 30.000 kr), ataatsimiinnernut taakkunungalugu atatillugu ininik attartornermut, oqalutseqarnermut, nerisaqartitsinermut, ullormusianut kiisalu ataatsimiinnernut atatillugu angalanermi aningaasartuutitut, paasisutissanut ilinniartitsinermilu atortussanut aningaasartuutitut matussusiissapput.

Siunnersuisoqatigiit katitigaanerat

Siunnersuisoqatigiit katillugit 13-inik ilaasortaqrput taakkunanga meeqqat illersuisuat, innarluutillit illersuisuat Naligiissitaanermullu Siunnersuisoqatigiit siulittaasuat aalajangersimasumik ilaasortaapput. Siunnersuisoqatigiit maanna atuuttut 2019-imi novembarip ulluisa 29-ianni inatsisit nutaq naapertorlugu Inatsisartut ilaasortassanik qulinik toqqaareerneranni ataatsimiinnermi inissitserput.

Siunnersuisoqatigiit allatseqarfiat

2018-imi inatsit allangortinneqarmat, inatsit nassuiaatitaalu naapertorlugit Siunnersuisoqatigiit allatseqarfimmik, allaffissornikkut ingerlatsinermik isumaginnittussamik ikiuuttussamillu pilersitsinissaat siunertaavoq.

Allatseqarfiup nammineerluni anguniagassatut takorluukkanik anguniakkatullu siunniussanik, Siunnersuisoqatigiit siulittaasoqarfiullu oqaasertaligaannik/nassuiaagaannik ataatsimut eqikkaasinnaanermut piginnaaneqarnissaa, kiisalu allatseqarfiup nalunaarusioqataasarnissaa, ukiumoortumik nalunaarusioqataasarnissaa, ukiumoortumik naatsorsuusiorqataasarnissaa, FN-imut nalunaarusioqataasarnissaa Siunnersuisoqatigiinnilu sulinermi ilinniagaqassutsikkut ikorfartuisarnissaa siunertaapputtaaq. Taamatuttaaq allatseqarfiup nunatsinni inuit pisinnaatitaaffii pillugit ilisimasanik katersisinnaanissaa, inersaasinnaanissaa ingerlatitseqqisinaanissaalu siunertaapput.

Siunnersuisoqatigiit 2019-ip naalernerani inissitsernerisa kingorna allatseqarfimmi aqutsisoqanngilaq. Taamaammat sulisussarsinari neq piffissamik annertuumik atuiffiusoq ajoraluartumillu iluatitsiviunngitsoq, Siunnersuisoqatigiit siulittaasoqarfiata, ulluinnarni aqutsisuisa atorfinitsinermilu ataatsimiititaliaata, aallartippaat. 2020-illi ingerlanerani allatseqarfimmi aqutsisunik katillugit marlunnik atorfinitsineq iluatsippoq. Taakkuli sivikitsumik atorfeqareerlutik suleqatigiinnerup unitsinnissaa toqqaarpat.

Ulluinnarni aqutsisut isumaat ersarissaq taassaavoq Siunnersuisoqatigiit allatseqarfiannik ingerlatsinissamut akissaqannginneq, taamaalillunilu allatseqarfimmi aqutsisutut atorfininnermi atugassarititaasut pitsaanngitsut, allatseqarfimmi aqutsisumik piginnaanilimmik pissarsinnaanermut aalaakkasumillu aqutsisoqarsinnaanermut ajornakusuulersitsisusut. Ullumikkut atugassarititaasut tunngavigalugit allatseqarfimmi aqutsisup, inuit pisinnaatitaaffii pillugit sulianut paasisimasaqarnissap naatsorsuuttigineqarnerata saniatigut, allaffissornikkut ingerlatsinermi suliaassat annertuallaat isumagisassarai.

Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Siunnersuisoqatigiit
Rådet for Menneskerettigheder

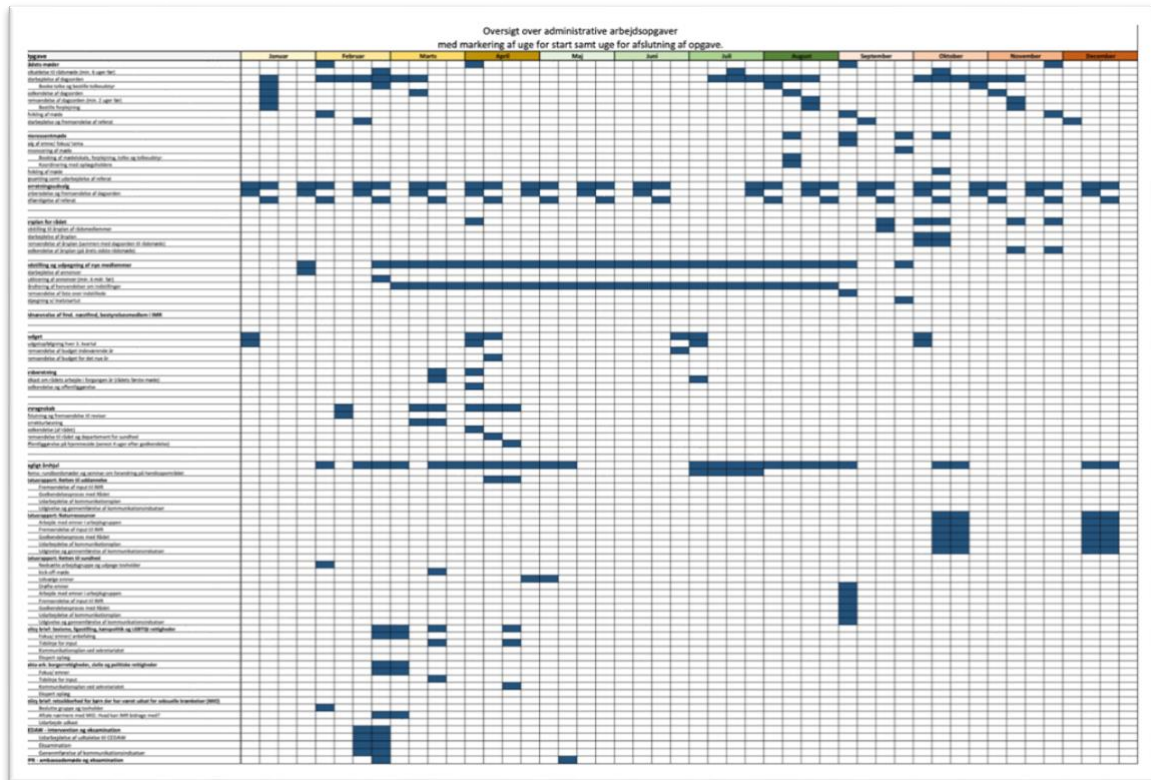
2020-imi januaarip aallaqqaataaniit ilinniakkamut naapertuuttumik ikiortitut sulisussamik atorfinittisoqarpoq. 2020-imi ilinniakkamut naapertuuttumik ikiortitut sulisoq taannaavoq piffissap suliffiusartup ilaani Siunnersuisoqatigiit allatseqarfianni aalajangersimasumik atorfeqartuuaq. Siunnersuisoqatigiit allatseqarfiat taamaalluni aalajangersimasumik atorfilinnik sulisoqanngilaq tamannalu Siunnersuisoqatigiinni sulinermut Siunnersuisoqatigiinnullu ikuunnerup annertussusaanut pitsaassusaanullu sunniuteqarpoq.

2020-imi oktoberimiit ulluinnarni aqutsisut siunnersortinik misilittagartunerusunik, Siunnersuisoqatigiit allatseqarfianni aqutsisup suliassaani isumaginnittussanik pissarsiniarnissaq toqqarpaat.

2020-imi siunnersortinut allatseqarfimmilu aqutsisutut atorfeqartitsinerni akissarsiarititani, allatseqarfimmi aqutsisup akissarsiaanut aningaasartuutissatut missingersuutit sipporneqanngillat.

Allaffisornikkut ingerlatsinermi ukioq kaajallallugu pisartut

Allatseqarfimmi aqutsisoq piffissamilu kingullermi siunnersorti, piffissap suliffiusartup ilaani sulisoq, allaffisornikkut ingerlatsinermi ukioq kaajallallugu pisartut pillugit takussutissamik ([ILANNGUSSAQ C](#)), ukiup siulluup ingerlanerani suliassatut misilittakkat, kiisalu inatsit atuuttoq suleriaasissatullu maleruagassiaq akuersissutaasoq tunngavigalugit suliqaqnissaannik piumaffineqarput. Ukioq kaajallallugu pisartunut takussutissiaq naapertorlugu, inatsit- pingaartumik allaffisornikkut ingerlatsinermi suliassat-annertuunik pissaaffiliivoq.

Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Siunnersuisoqatigiit
Rådet for Menneskerettigheder

Siunnersuisoqatigiit ulluinnarni aqutsisui

Siunnersuisoqatigiit 2019-imi novembari qaammat inissitserlutik ataatsimiinneranni Sara Olsvig Siunnersuisoqatigiinni siulittaasutut toqqarneqarpoq, Anders Meilvang siulittaasup tulliatut Nike Berthelsenilu ulluinnarni aqutsisuni ilaasortatut toqqarneqarlutik.

Anders Meilvangip 2020-imi februaarimi piffissap ilaani siulittaasutut suliasat isumagai, qaammallu taanna inuttut namminermt tunngasunik patsiseqarluni siulittaasup tulliatut tunuarluni. Annemette Nyborg Lauritsen Anders taarserlugu siulittaasup tulliatut inissippoq.

Nike Berthelsen ulluinnarni aqutsisuni 2020-imi septembarip tungaanut ilaasortaavoq Kathrine Bødkerimillu taarserneqarluni.

Taamaalilluni 2020-imi ulluinnarni aqutsisut annertuumik taarseraapput.

Aningaasaateqarfinit qinnuteqaatit itigartitsissutaasut

2020-ip aallartisimalernerani ulluinnarni aqutsisut aningaasaliisussarsiornissamut suleqatigiissitaq peqatigalugu aningaasanik Siunnersuisoqatigiit sulinerannut atugassanik aningaasaliisutissatut agguagassianik qinnuteqarnissaq, Siunnersuisoqatigiit aalajangiuppaat.

Tipsernermi lottornermilu aningaasaliisutissatut agguagassianit kiisalu Nunanut allanut Naalakkersuisoqarfiup ataani nunani allani suliasanut aningaasaliisutissatut agguagassianit aningaasanik qinnuteqartoqarpoq. Suliassat qinnuteqarfiusut Siunnersuisoqatigiit sulinerat pillugu inatsimmi paragraffip siunnertamut tunngasup iluaniinnerat tamatumunngalu Aningaasanut Inatsimmit aningaasaliisoqartarnera tunngavilersuutigalugit, qinnuteqaatit taakku itigartinneqarput.

Covid-19 pissutaalluni angalanissanut tapiissutit atorpeqanngitsoortut

FN-imut inuit pisinnaatitaaffii pillugit naliliinissat ilaannut pilersaarutaasumut, COVID-19-ili pisuulluni taamaatiinnarneqartumut, angalanissamut aningaasartuutissanut tapiissuteqartoqarnissaanik neriorsuisoqarpoq. Aningaasat, naliliinerup imassaanic suliaqarnissamut inatsisilerituumik ikiornerneqarnissamut qinnuteqaataasut, itigartitsissutaapput.

Aningaasaqarnikkut unammilligassat pillugit Naalakkersuisunik Aningasaqarnermullu Ataatsimiititaliamik ataatsimeeqateqarnerit

Ulluinnarni aqutsisut aningaasaqarnikkut unammilligassat Naalakkersuisumut akisussaasumut, ataatsimiinnerni pingasuni 2020-imi januaarimi, aprilimi juunimilu ingerlanneqartuni, kiisalu Inatsisartut Aningasaqarnermut Ataatsimiititaliaannut 2020-imi oktobarimi saqqummiuppaat. 2020-imi Siunnersuisoqatigiit sulinerannut immikkut aningaasaliisoqanngilaq.

COVID-19

2020 COVID-19 -mik nappaalanersuaqarneranik assigiinngitsorpassuartigut nunatsinnik Inuillu Pisinnaatitaaffii pillugit Siunnersuisoqatigiit sulinerannik eqquisumittaaq sunnerneqarpoq.

Taamaalilluni Siunnersuisoqatigiit allatseqarfiat 2020-imi upernaap annertunersaa inuttaqanngilaq, taamatutaaq 2020-imi maaji qaammat Siunnersuisoqatigiinnut tapiissutinik 915.000 koruuniusunit 300.000 koruunit sipaarnissaannik kissaateqarnertik Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutigaat. Ingerlatsinermt tapiissutit pingajorarterutaannik sipaaruteqarnissaq Inuit

Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Siunnersuisoqatigiit
Rådet for Menneskerettigheder

Pisinnaatitaaffii pillugit Siunnersuisoqatigiit atorunnaarsitaanerannik kinguneqassasoq Siunnersuisoqatigiit akissutigaaat. Sipaarniuteqarnissaagaluaq piviusunngortinneqanngilaq.

Siunnersuisoqatigiinni ataatsimiinnerit sammisaqarlunilu ataatsimiinnerit

Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Siunnersuisoqatigiit inatsimmi aalajangersakkamik ukiumut marloriarlutik nalinginnaasumik ataatsimiittarnissamut pisussaaffeqarput. 2020-imi Siunnersuisoqatigiit februaarip ulluisa arfineq aappaanni arfineq pingajuannilu novembarillu ulluisa 19-ianni ataatsimiipput

Tamatuma saniatigut Siunnersuisoqatigiit ukiumut marloriarlutik, immikkut sammisaqarlutik, killiffiit pillugit nalunaarusionernut ingerlanneqartunut isummorsorfiusuni imal. FN-imit naliliivigineqarnerit pillugit oqalliffiusuni ataatsimiittarput. 2020-imi Siunnersuisoqatigiit maajip ulluisa 15-ianni aggustillu ulluisa 28-ianni immikkut sammisaqarlutik ataatsimiipput.

Anguniagassatut siunniussaq suleriaasissatullu maleruagassiaq nutaaq

Siunnersuisoqatigiit nalinginnaasumik ataatsimiinnerannut siullermut, februaarip ulluisa arfineq aappaanni arfineq pingajuannilu ingerlanneqartumut atatillugu, suleriaasissaq nutaaq, ukioq kaajallallugu pisartut ilinniagaqassutsimut tunngasut ilanngullugit, akuersissutigineqarpoq ([ILANNGUSSAQ A](#)). Siunnersuisoqatigiit sulineranni iliuusissatut siunniussaq, Siunnersuisoqatigiit allatseqarfiat peqatigalugu ulluinnarni aqutsisunit naammassineqartoq Siunnersuisoqatigiit oqaluuseraattaq ([ILANNGUSSAQ B](#)). Taamaalillutik Siunnersuisoqatigiit iliuusissatut siunniussanik suliaqarnikkut, 2020-imiit 2023-imut sulinerminni iliuuseqarfissanik ukkassassanillu ersarissumik nassuiakkanik, anguniagassaqalerput

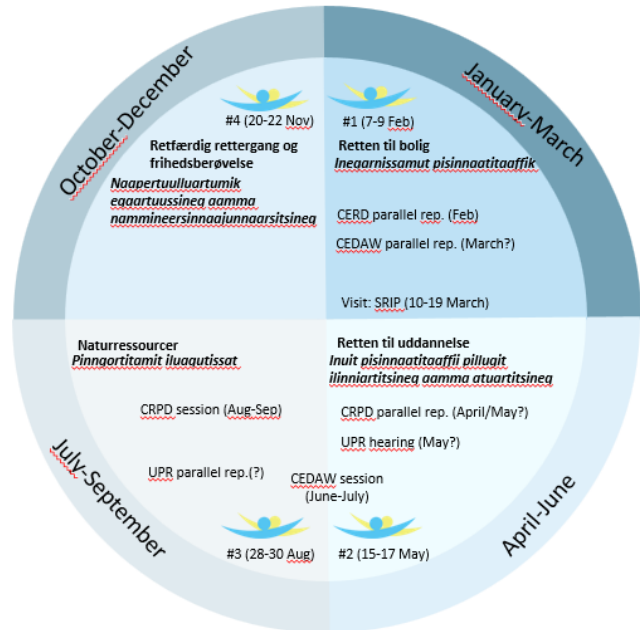
Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Siunnersuisoqatigiit
Rådet for Menneskerettigheder

Iluusissanut pilersaarut 2020 – ilinniagaqassutsikkut ukioq kaajallallugu pisartut

Siunnersuisoqatigiinni ukioq kaajallallugu pisartut iliuusissatullu siunniussat naapertorlugit, 2020-imi killiffik pillugu nalunaarusiani sammisassat, Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Institutti peqatigalugu suliarineqartussatut siuliani Siunnersuisoqatigiinnit akuersissutaasut ukkanneqassapput.

- Ineqarnissamat pisinnaatitaaffik
- Ilinniartitaanissamat pisinnaatitaaffik
- Pinnortitamit iluaqutissat inuillu pisinnaatitaaffii
- Naapertuulluarmik eqqartuunneqarneq nammineersinnaajunnaarsitaanerlu

Tamatuma saniatigut Siunnersuisoqatigiit 2020-imi nunatta Danmarkillu FN-ip naliliinissaanut pilersaarutaasut sisamat peqatigisaannik nalunaarusiornissanut peqataasussaapput.

Suleqatigiissitanik pilersitsineq

Siunnersuisoqatigiit nalinginnaasumik ataatsimiinneranni suullermi suleqatigiissitanik arlalinnik pilersitsisoqarpoq

- Inatsisitigut illersugaaneq pillugu suleqatigiissitat
- Sammisat tunngaviusumik inatsimmut tunngasut
- Assigiimmik pineqarneq, nukissat
- Ilinniartitaaneq
- Ineqarneq
- Paquminarunnaarsaaneq

Kiisalu allaffissornikkut ingerlatsinermut tunnganerusunut suleqatigiissitat:

- Aningaasaliisussarsiorneq attaveqatigiinnerlu
- Ingerlatitseqqiineq qaammarsaanerlu

Siunnersuisoqatigiit aappasaannik nalinginnaasumik ataatsimiinneranni suleqatigiissitat sisamaanngortinneqarput:

1. Inuinnartut politiskikkullu pisinnaatitaaffiit pillugit suleqatigiissitaq
2. Assigiimmik pineqarnissamat, paquminarunnaarsaanerlut, suaassutsikkut naliigiissitaanermut kiisalu suaqaqatiminnik atoqateqartartut taamaqataasalu (LGBTQI+) pisinnaatitaaffiinut suleqatigiissitaq
3. Isumaginninnikkut, aningaasaqarnikkut kulturikkullu pisinnaatitaaffiit pillugit suleqatigiissitaq
4. Pinnortitami iluaqutissat, piujuaannartitsineq, suliffeqarneq inuillu pisinnaatitaaffii pillugit suleqatigiissitaq

Immikkoortuni assigiingitsuni suliaqarnermi, pingaartumik suleqatigiissitat ataqaqatigiissaarisuuffigisaanni, killiffik pillugu nalunaarusiornerit ingerlanneqarnissaasa qulakkeerneqarnissaa, suleqatigiissitani pingaarnertut siunertaavoq. Suleqatigiissitat

Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Siunnersuisoqatigiit
Rådet for Menneskerettigheder

tusarniaanerni akissuisorsinnaapputtaaq. 2020-ip ingerlanerani suleqatigiissitanut suliaakkiissutinut aalajangersimasunik nassuiaasiorneq allatseqarfimmit aallartinneqarpoq.

Sammissassatut ukkanneqarumaartussanik toqqaaneq

2020-imi novembarip ulluisa 19-ianni Siunnersuisoqatigiit aappassaannik naggataamillu nalinginnaasumik ataatsimiinneranni sammissassat arlallit, 2021-imi Siunnersuisoqatigiinnit suliaassatut kissaatigineqartut aalajangersarneqarput. Ilaasortat aalajangersimasut Inuillu Pisinnaatitaaffii pillugit Institutti suleqatigalugit, sammisat killiffik pillugu nalunaarusiannngorlugit politikki pillugu nalunaarutinngorlugit paasisutissannngorlugillu nassuiarneqarnissaat kissaataavoq.

Ukkassassat:

- Peqqisuunissamat pisinnaatitaaffik, tamatumunnga atatillugu eqqarsartaatsikkut timikkullu peqqissuseq kiisalu imminut toquttarneq pillugit killiffimmik nalunaarusiorneq
- Suaassuseq tunngavigalugu isummereersimaneq/assigiingisitsineq naliigissitaaneq, suaassuseq pillugu politikki kiisalu suaqaatiminnik atoqateqartartut taamaqataasalu (LGBTQI+) pisinnaatitaaffii pillugit politikkitut nalunaarutit
- Meeqqat kinguassiuutitigut innarligaasimasut inatsisitigut illersugaanerat pillugu –MIO suleqatigalugu- politikkit pillugit nalunaarutit
- Innuttaasut pisinnaatitaaffii, nunatsinni innuttaasunut tamanut inuinnartut politikikkullu pisinnaatitaaffii pillugit paasisutissat.

Siunnersuisoqatigiit kisitsisinngorlugit

Allatseqarfimmi aqutsisussamik atorfinitsiniarnermut aalaakaasumillu sulisoqarniarnermut atatillugu unammilligassat pissutaallutik, Siunnersuisoqatigiinni suliassat tusagassiuutitigut eqqartorneqarneq, tusarniaassutit akissutaat assigisaallu pillugit aalajangersimasumik nalunaarusioqangilaq. Taamaammatt allatseqarfimmi sammisat tamakkerlugit nalunaarsorneqangimmata kisitsisit nalunaarusiami matumani saqqunniunneqartut annikinnerusumik nikingassuteqarnissaat naatsorsuutigineqassaaq.

Ineqarnissamat pisinnaatitaaffeqarnermut tunngatillugu killiffik pillugu nalunaarusiaq

Covid-19- pissutaalluni Siunnersuisoqatigiit qanimut suleqataannissaq Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Instituttimi sulineq annertuumik akornuserneqaraluaq, Siunnersuisoqatigiinni suleqatigiissitanilu 2020-imi killiffik pillugu nalunaarusiornermi siumukarneq attatiinnarneqarpoq. Taamaalillutik Siunnersuisoqatigiit, Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Institutti peqatigalugu, 2020-imi septembari qaammat ineqarnissamat pisinnaatitaaffeqarneq pillugu nalunaarusiorpoq.

Ineqarnissamat tunngatillugu nalunaarusiami innersuussutaasuni pingaarnertut ukkanneqartut tassaapput angerlarsimaffeqannginneq, ineqannginneq inisseeqqinnerlu, taamatuttaaq ineqarneq pillugu maalaaruteqartarfik sammineqarput. Minnerunngitsumik nuna tamakkerlu kommunit Namminersorlutillu Oqartussat, politikerit nalunaarusiamik nassinneqartuttaaq akimorlugit, iliuusissanut pilersaarusiornissaq pillugu innersuussummik nalunaarusiaq ilaqarpoq.

Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Siunnersuisoqatigiit
Rådet for Menneskerettigheder

Suleqatigiissitat, ilinniartitaanissamut pisinnaatitaaffeqarneq, pinngortitami iluaqutissat inuillu pisinnaatitaaffii pillugit nalunaarusiat, 2021-imi saqqummiunneqarnissaat naatsorsuutigineqartut, ingerlateqqippaattaaq.

FN-imit naliliivigineqarneq

2020-imi Nunatsinnik-, Danmarkimik-, Savalimmiunillu inuit pisinnaatitaaffii pillugit naliliinerit FN -imut suliaqarfusimapput.

Taamaalillutik Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Siunnersuisoqatigiit, FN-ip naliliinerini Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Instituttip peqatigisaanik nalunaarusiaani sammisallu pillugit nalunaarsugaani makkunani peqataapput:

- Ammip qalipaataa tunngavigalugu assigiinngisitsinermut ataatsimiititaliaq (CERD) <https://menneskeret.dk/udgivelser/selected-list-of-themes-on-icerd-denmark-2020>
- Arnat pillugit ataatsimiititaliaq (CEDAW) <https://menneskeret.dk/udgivelser/parallelrapport-cedaw-2021-konventionen-afskaffelse-diskrimination-kvinde>
- Innarluutillit pillugit ataatsimiititaliaq (CRPD)
- Naliliisarneq tamanut atuuttoq Universelle Periodiske Bedømmelse (UPR) <https://menneskeret.dk/udgivelser/institut-menneskerettigheders-rapport-fns-universelle-periodiske-bedoemmelse>
- Siunnersuisoqatigiit tamakkerlutik 2020-imi aggusti qaammat sammisaqarnermi oqallinnerit tunngavigalugit, naliliisarnerup tamanut atuuttup annertuup peqatigisaanik immikkut ilanngussa A-mik nalunaarusiornikkut: " INUIT PISINNAATITAAFFII PILLUGIT SULINIAQATIGIIFFINUT (NHRI) PEQATIGISAANIK NALUNAARUSIAMUT ILANNGUSSAQ I: KALAALLIT NUNAANNI PISSUTSINUT TUNNGATILLUGU INNERSUUSSUTIT KALAALLIT NUNAANNI INUIT PISINNAATITAAFFII PILLUGIT SIUNNERSUISOQATIGIINNI INUILLU PISINNAATITAAFFII PILLUGIT INSTITUTTIMIT NASSIUNNEQARTUNUT peqataapput https://menneskeret.dk/sites/menneskeret.dk/files/media/document/Anbefaling_GRM_DK.pdf

Naliliisarnerup tamanut atuuttup (UPR) peqatigisaanik nalunaarusiami sammisassatut Siunnersuisoqatigiinnit qaqqineqartut arfineq marluk

1. Assigiinngisitsinermut nalinginnaasumik illersorneqarneq
2. Nalinginnaasumik nakuuserneq - meeqqanut arnanullu nakuuserneq
3. Eqqartuussiveqarfimmut saaffiginissinnaaneq
4. Inigisat
5. Pinngortitami iluaqutissat
6. Inuit innarluutillit
7. Kalaallit Danmarkimiittut

Naliliisarneq tamanut atuuttoq Universal Periodic Review (UPR) tunngavigalugu innuttaasut tusarniaavigineqarnerat

Siunnersuisoqatigiit Nunanut Allanut Naalakkersuisoqarfik UPR-imut 2020-imi decembarip ulluisa aappaanni ingerlanneqartumut tunngatillugu, innuttaasut tusarniaavigineqarnissaat pillugu suleqatigaattaaq, taamatuttaaq Siunnersuisoqatigiit Inuit Pisinnaatitaaffii

Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Siunnersuisoqatigiit
Rådet for Menneskerettigheder

pillugit Institutti peqatigalugu Naalakkersuisut UPR tunngavigalugu nalunaarusaannut atatillugu tusarniaanermut akisummik annertuumik nassiussipput.

UPR-tunngavigalugu innuttaasunik tusarniaanermi, nunatsinni sulinaqatigiiffiit pisortanut attuumassuteqanngitsut immikkoortopassuarnilu iliuseqartussat, tusarniaanermi COVID-19 pissutaalluni killilersuisoqarnerani qarasaasiakkt ingerlanneqartumi susassaqaqatinik ataatsimeeqateqarnertut iluseqartumi peqataatinneqarput.

Siunnersuisoqatigiit saniatigut, meeqqanik illersuisoqarfik MIO, innarluutilinnik illersuisoqarfik Tiliq kiisalu Inuit Circumpolar Council Greenland (ICC)

UPR-tunngavigalugu tusarniaanermut ilanngussanik, Nunanut Allanut Naalakkersuisoqarfimmit tamanut saqqummiunneqarnissaat siunertaralugu tiguneqartunik, saqqunniussipput.

Naliliinertavii 2020-imi FN-imi pisussaagaluit COVID-19 pissutaalluni kinguartinneqarput.

UPR-tunngavigalugu naliliinerit 2021-imi maajimi pisussatut aalajangerneqarput, ammilli qalipaataa tunngavigalugu assigiinngitsineq-innarluutilillu pillugit naliliinerit kinguarateqqinneqarlutik. Siunnersuisoqatigiit iliussissatut siunniussartik naapertorlugu sapinngisamik naliliinerni tamani peqataanissartik pilersaarutigaat.

FN-ip nunap inoqqaavisa pisinnaatitaaffii pillugit immikkut nalunaarusiortuanit tikeraarteqarneq

Immikkut nalunaarusiortartut, FN-ip Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Siunnersuisoqatigiivisa immikkut periusissiaasa ataanni pilersinneqartut, nunap inoqqaavisa pisinnaatitaaffii pillugit immikkut nalunaarusiortartumik (SRIP) ilaqarput.

Immikkut nalunaarusiortartut tassaapput immikkut ilisimasallit arlaannaannulluunniit attuumassuteqanngitsut, ilaatigut nunanut tikeraartartut, sammisat tunngavigalugit nalunaarusiortartut siunnersuisartullu.

Nunarput 2017-imi eqqagassat ulorianartut pillugit immikkut nalunaarusiortartumit pisortatigoortumik tikeraarneqarpoq. 2020 aallartittoq nunap inoqqaavisa pisinnaatitaaffii pillugit immikkut nalunaarusiortartoq Victoria Tauli-Corpuz nunatsinnut Danmarkimullu tikeraarniartooq paasinarsivoq.

Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Siunnersuisoqatigiit allatseqarfiat, tikereraarnermi piareersaatit nalinginnaasut ilaannut, soorlu oqalutsissarsiormut nutserussinermilu atortussaqaarnermut nunatsinnilu iliuseqartussat immikkut nalunaarusiortartup naapikkusutaasa naapisinnaanissaannik qulakkeerinerinissamut peqataatinneqarpoq. Siunnersuisoqatigiit immikkut nalunaarusiortussap tikereraarnermi sammisassanik nalunaarsuineri pisortatigoortumik suleqataapputtaaq.

Immikkut nalunaarusiortussaq peqatigalugu Københavnimi 2020-imi marsi qaammat aallarniutaasumik ataatsimiinnerni Siunnersuisoqatigiit siulittaasuut Sara Olsvig Danmarkimipooq taamaalillunilu Københavnimi FN-ip immikkoortortaani UNICEF Danmarkimi meeqqanut inuusuttunullu tunngatillugu immikkut nalunaarusiortartup Inuillu Pisinnaatitaaffii pillugit Instituttip ataatsimeeqatigiinneranni, kiisalu Danmarkimi peqatigiiffinnik ataatsimiisitsineri, nunap inoqqaavisa pisinnaatitaaffiinik

Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Siunnersuisoqatigiit
Rådet for Menneskerettigheder

illersuiniaqatigiiffik IWGIA suleqatigalugu ingerlanneqartumi, tamanut ammasumi, peqataalluni. Tassani Siunnersuisoqatigiit siulittaasuut aqutsisuuvoq.

COVID-19-ip nappaalassutaanera pinasuartumillu killilersuinerit pissutaallutik, immikkut nalunaarsuioortartup nunatsinnut angalanissaa piffissaq kingulleq atorlugu taamaatinneqarpoq. Nunatsinnut Danmarkimullu pisortatigoortumik tikeraarnissat, Victoria Tauli-Corpuzip nunap inoqqaavisa pisinnaatitaaffii pillugit immikkut nalunaarsuioortussatut piginnaatitaanermini naammassissallugit pilersaarutigisaasa kingullersaraat. 2020-imi apriliip naggataani piginnaatitaaffik naammat immikkut nalunaarsuioortartoq nutaaq Francisco Calí Tsay, 2021-imi maajip ulluisa aallaqqaataanni ivertinneqarpoq.

Victoria Tauli-Corpuzip nunatsinnut tikeraarnissi angumerisinaanaviangikkaa paasinarsimmat, immikkut nalunaarsuioortussap nutaap tikeraarnissaata coronamik nappaalanersuaq qaangiunniariapat periarfissanngorpallu naammassineqarnissaanik kaammattu mmik Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Siunnersuisoqatigiit pisortatigoortumik allagaqarput.

Ernumassutit ilaat Siunnersuisoqatigiinnit immikkut nalunaarsuioortartumut qaqitaq tassaavoq nunap inoqqaavia pisinnaatitaaffiisa atuutilersinneqarnissaannut tunngatillugu, minnerunngitsumillu Kalaallit Nunaanni namminersortumi nunap inoqqaavisa pisinnaatitaaffiisa naapertuunnerat pillugu Naalakkersuisut pisortatigoortumik nalunaarutaasa naapertuuttumik ataqatigiinnginnerat imminnullu aklerliinnerat. Arnattaq pisinnaatitaaffii, meeqqanut inuusuttunullu tunngasut, inuit innarluutillit pinngortitamillu iluaqtissat tassaapput immikkut nalunaarsuioortussamat qaqinneqartut.

[Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Siunnersuisoqatigiit tusagassiutini](#)

2020-ip ingerlanerani pingaartumik Siunnersuisoqatigiit siulittaasuata KNR radiomi inuit pisinnaatitaaffiisa sammeneqarneranni aallakaatitassiani peqataanissamat akuersinissi pingaartissimavaa. Taamaalluni Siunnersuisoqatigiit siulittaasuata ilaatigut arnat pisinnaatitaaffii, piitsuussuseq, ineqarnissamat pisinnaatitaaffeqarneq, sulisut pisinnaatitaaffii allarpasuullu pillugit oqaaseqartarpoq. Tamatuma saniatigut aviisimi Sermitsiami qarasaasiakkut saqqummersartumi KNR.gl -imilu Siunnersuisoqatigiit arfineq pingasoriarlutik allaaserineqarput.

Tamatuma saniatigut Siunnersuisoqatigiit facebookikkut quppernertik inerisartuarpaat tassanilu FN imi ulloritaasut nalliussineqartarput taamatullu nalunaarutit nutaarsiassallu qarasaasiakkut nutaarsiassiivinnut nassiinneqartarlutik. Siunnersuisoqatigiit facebookikkut quppernerat ukiumoortumik nalunaarsuioortumik matumani 1642-inik, 2020-ip ingerlanerani 225-inik amerleriaateqartunik malittarineqarpoq.

Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Siunnersuisoqatigiit
Rådet for Menneskerettigheder

Tamatuma saniatigut Siunnersuisoqatigiit tusagassiutinut nalunaaruteqallattaartarput aviisinilu naqitani allaaserisanut pingaartumik inatsisitigut illersugaaneq eqqartorneqartillugu oqaaseqaateqartarlutik. 2020-imi aggesti qaammat nunap inoqqaavi pillugit FN-ip ulloritaani Siunnersuisoqatigiit siulittaasuut, aviisimi Sermitsiami kiisalu Altinget.dk-mi Kunneqarfiup issittumi iliuusissanut siunniussassaanik suliaqarnermi, inuit pisinaatitaaffiisa oqaluuserineqarnissaat pillugu allaatigisaqarpoq.

2020-ip ingerlanerani Siunnersuisoqatigiit nittartagaata aaqquisuunnissaa ajornakusoortoq paasinarsisup ingerlannissaa aaqquisuunnissaalu Siunnersuisoqatigiit allatseqarfiata ilungersuutigaa. Tamatuma kingunerisaanik 2020-i naalersoq nittartakkamik neqerooruteqartumik nutaamik suleqateqalernissaq, ulluinnarni aqutsisut aalajangiuppaat. Tamanna Siunnersuisoqatigiit avammut nalunaarutaasa nalunaarusiaasalu ilarpassuisa 2020-imi nittartakkamiinnginnerannik kinguneqarpoq.

Tusarniaanerni akissutit

Siunnersuisoqatigiit ukiup ingerlanerani tusarniaavigineqartaqaat. Piumasaqaataasut nukissallu tunngavigalugit tamakkerlugit akissuteqarfigineqarsinnaasimangillat. 2020-imi pingaartumik COVID-19 pillugu killilersuinerit tunngatillugu tusarniaanerit akissuteqarfiginissaat sallinneqarpoq, taamatuttaaq inatsisinut tunngasuni Naalakkersuisullu Kunneqarfiup issittumi iliuusissatut siunniussassanut *isumassarsiorneranni* tusarniaassutaasunut ataasiakkaanut akissuteqartoqarpoq.

Siunnersuisoqatigiit allatseqarfiat 2020-imi katillugit 31-iarluni tusarniaaffigineqarpoq. Tusarniaanerni tallimani Siunnersuisoqatigiit namminneq akissuteqarput allanilu sisamani Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Institutti suleqatigineqarluni.

Covid-19 pillugu tusarniaanerni akissutit politikkilu pillugu nalunaarutit

Nappaalanersuaq nunatsinnilu killilersuinerit assigiinngitsut, Siunnersuisoqatigiit Inatsisartunut Naalakkersuisunullu tusarniaanermi akissutinik allakkanillu arlalinnik nassitsinissaannut pissutissaqalersippaataaq.

Siunnersuisoqatigiit Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Institutti peqatigalugu COVID-19 pillugu politikki pillugu nalunaarummik nappaalanersuullu nalaani immikkut sanngiiffeqartut pillugit paasissutissanik saqqummiussipput. Siunnersuisoqatigiit killilersuinerit inuit pisinnaatitaaffiinit isigineqarnissaat qitiutippaat ataasiakkaanilu Siunnersuisoqatigiit innersuussutaat politikkerinit malinneqarput.

Politikki pillugu nalunaarutit, paasissutissat Siunnersuisoqatigiillu politikkerinut oqariartuutaat pingaarnerit Siunnersuisoqatigiit nittartagaanni takuneqarsinnaapput.

Sammissat allat

Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Siunnersuisoqatigiit aaqquisuussinernut allanullu akuttunngitsunik qaaqquneqartarput, 2020-imilu Siunnersuisoqatigiit qaaqqussutit tamakkiusavillugit akuerinissaat toqarpaat.

- Siunnersuisoqatigiit 2020-imi marsip aallartisimalernerani nunat tamalaat akornanni arnat ulluat malunnartippaat, arnallu avammut ammasumik avatangiisini politikkimut tunngasuni kinguaassiutitigut innimiilliornermik oqaatiginninnerannut tapersuinerit nersorinnertillu oqaatigalugu.
- 2020-imi marsi qaammat FN-ip immikkut nalunaarusiortartuanik Danmarkimi nunatsinnilu tikeraarteqarnermut atatillugu, Danmarkimi Peqatigiiffiinut aaqquisuussinerni nunap inoqqaavisa pisinnaatitaaffiink illersuiniaqattigiiffimmit (IWGIA) ingerlanneqartumi, Siunnersuisoqatigiit siulittaasuut aqutsisuvoq.

Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Siunnersuisoqatigiit
Rådet for Menneskerettigheder

- 2020-imi maaji qaammat Siunnersuisoqatigiit siulittaasuat COVID-19 pillugu killilersuinermit paasilertoruminassutsimullu tunngatillugu Transparency International Greenlandip aqqissugaani saqqummiussisussatut peqataavoq.
- 2020-imi aggusti qaammat Siunnersuisoqatigiit siulittaasuat Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Institutti peqatigalugu aasaanerani atuarfimmi Humanity in Actionimi ilinniartunut saqqummiussivoq.
- 2020-imi septembari qaammat ineqarnissamut pisinnaatitaaffeqarnermut tunngatillugu killiffik pillugu nalunaarusiamik saqqummiussinermi, Siunnersuisoqatigiit siulittaasuat Kofoeds Skolimi atuisunut sulisunullu innersuussutinik pingaarnernik saqqummiussivoq.
- 2020-imi oktobari qaammat Siunnersuisoqatigiinni ilaasortat Ilisimatusarfimmi isumasioqatigiinnermi meeqqanik, inuusuttunik ilaqutariinnermillu qitiusumik ilisimatusarfimmit ingerlanneqartumi peqataapput.
- Novembari qaammat inuit ulluanni (Inuit Day) kinaassuseq pillugu oqallitsinermi ICC Greenlandimit aqqisussumi Siunnersuisoqatigiit siulittaasuat peqataavoq.
- Novembari qiteqquttoq Siunnersuisoqatigiit siulittaasuat, meeqqat illersuisuat peqatigalugu, nunap inoqqaavisa pisinnaatitaaffii pillugit FN-imi immikkut ilisimasallit assigiinngitsutigut ataatsimoorfianni meeqqat pisinnaatitaaffii pillugit isumasioqatigiissitsinermi peqataavoq, saqqummiussillunilu.
- 2020-imi novembari qaammat suliffinni tunngatillugu innunut innarluutilinnut pissutsit pillugit nalunaarusiamik Tiliup saqqummiussinerani, Siunnersuisoqatigiinni ilaasortat peqataapput.
- Decembari qaammat Siunnersuisoqatigiit Nunanut Allanut Naalackersuisoqarfik peqatigalugu UPR-imut tunngatillugu innuttaasut tusarniaaffigaat soqutigisaqaqatinillu ataatsimeeqateqarlutik.

Siunnersuisoqatigiit toquinnarusuttunik ikiuineq piartortunillu paaqutarinninneq pillugit suleqatigiinni, 2020-imi nalunaarusiamik naammassinnittuni peqataapput.

Naggasiilluni eqikkaaneq

Ukioq 2020 tassaavoq Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Siunnersuisoqatigiit 2018-imi inatsisip allanngortinneqarneranik tunngaveqartut atuutiqqaarfiat.

Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Siunnersuisoqatigiit
Rådet for Menneskerettigheder

Ukioq allatseqarfimmik 2020-imi annertuunik unammilligassaqarfiusumik pilersitsinermit sunneqarneqarsimavoq. Taamaalilluni arlaleriarluni misiligiualuarnikkut allatseqarfimmik aqutsisumik aalaakkaasumik atorfeqartitsiniarneq iluatsitsiviunngilaq.

Siunnersuisoqatigiit, 2020-imi oktobarimiit, siunnersortinik piffissap suliffiusartup ilaani Siunnersuisoqatigiit allatseqarfiannik aqutsisussamik atorfinittisarput. 2021-imi siunnersortimut, piffissap suliffiusartup ilaani piffissamilu sivisuumi atuuttussamik isumaqatigiissusiortoqarpoq, 2020-imi Siunnersuisoqatigiinni ilinniakkamut naapertuuttumik ikiortitut sulisoq allatseqarfimmit sullissinerup ataavartumik ingerlanneqarnissaanut qulakkeerisuusimavoq. 2020-imi oktobari qaammat ilinniakkamut naapertuuttumik ikiortitut sulisunik allanik marlunnik allatseqarfimmi atorfinittisisoqarpoq.

Siunnersuisoqatigiinni sulineq allatseqarfimmiillu ikiorserneqarneq aningaasanik, piginnaasanik nukissanillu amigaateqarnermit sunnerneqarpoq, sulinerlu Siunnersuisoqatigiinni ilaasortat, ullunnarni aqutsisut sulittaasullu sunngiffimmini nammeneq piomassutsimik iliuuseqarnissaat tamakkiisumik apeqqutaavoq.

Naapilluni ataatsimiittoqannginnera

Tamatuma peqatigisaanik, 2020-imi coronap nappaalatitsinera nunarsuaq tamakkerlugu Siunnersuisoqatigiinnuttaaq annertuumik sunnerneqarpoq. Taamaalillutik 2020-imi februaari qaammat nalinginnaasumik ataatsimiinnermiilli Siunnersuisoqatigiit naapeqqinngillat.

Assigiinngitsunik tamakkunanga unammilligassaqaraluaq Siunnersuisoqatigiit eqeersimaarniarsaripput nunatsinnilu inuit pisinnaatitaaffiinik siuarsaanermut, illersuinerlut sammisanillu ingerlatsiinnarnissamut suleqataallutik.

Nunatsinni nalunaarusiornerlut, nakkutilliinertut inuillu pisinnaatitaaffiinik siuarsaanermut assigiinngitsunut sulii annertunerusumik peqataanissaq, Siunnersuisoqatigiinni kissaataasimavoq. Ilinniagaqassutsikkulli taperserneqaratik Siunnersuisoqatigiit suliniutinik, qaammarsaanernik nalunaaruianillu suliaqarsinnaanissaat killeqaaq. Tamatumalu peqatigisaanik ilinniagaqassutsikkut nukissanik pilersitsiniarneq ikiorsinerlu, Siunnersuisoqatigiit allatseqarfianit inatsit naapertorlugu isumagineqartussatut naatsorsuutigineqartut, aqutsisussamik aalajangersimasumik ilinniagalinnillu allanik atorfinittisinnaanermut aningaasassaqtinnani piviusunngortitsinnaannginneq, Siunnersuisoqatigiinnut ersarippoq.

2021-imi killiliisussat

Ataatsimoorluni iliuuseqarnerup inerisaqqinnissaa pillugu suleqatigiinnissaq siunertaralugu, 2021-imi Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Siunnersuisoqatigiit kiisalu Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Instituttip, nutaamik siunnerfigisaq pillugu nalunaaruteqarnissaat naatsorsuutigineqarpoq. Siunnersuisoqatigiilli naliliinerat naapertorlugu Aningaasanut Inatsimmi Siunnersuisoqatigiinnut tunngaviusumik tapiissutit qaffanneqanngippata, Siunnersuisoqatigiit allatseqarfiullu suliaasanik Siunnersuisoqatigiit pillugit inatsimmi aalajangersakkanik kivitsinnaassusaat killeqartuassaaq.

Inuit pisinnaatitaaffiitut tunngatillugu aqqissuusseqqinneq

Inuit pisinnaatitaaffiitut tunngasunik tamakkiisunik aqqissuusseqqinnissaq nunattalu nammeneq inuit pisinnaatitaaffii pillugit sullissivimmik, isumalioqatigiissitatut illersuisunik pioreersunik inuillu pisinnaatitaaffii pillugit Siunnersuisoqatigiinnik ilaasortalimmik pilersitsinissaq pillugu pilersaarummik, 2020-imi decembari qaammat Naalakkersuisut saqqummiussipput. Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit

Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Siunnersuisoqatigiit
Rådet for Menneskerettigheder

Siunnersuisoqatigiit pilersaarummik tamatumingga piareersaanermi peqataatinneqarsimannginnertik pillugu tupigusunnertik ugguarnertillu oqaatigaat, 2021-imilu februaarip ulluisa aallaqqaataanni siunnersuutip tusarniaassutaanerani akissuteqarlutik.

Nunatsinni inuit pisinnaatitaaffiinik suliniuteqarnermik nukittorsaanissap ataqatigiissaarinissallu pisariaqarluinnartut, angunissaannut aaqqisuusseqqinnissaq pisariaqartoq, Siunnersuisoqatigiit tusarniaanermi akissumminni oqaatigaat. Minnerunngitsumik inuit pisinnaatitaaffii pillugit immikkoortuni assigiinngitsuni ataatsimut katersukkani tamakkiisuni atituunilu nalunaarusionerni, nakkutilliinerni qaammarsaaneruilu, isumaginninnissamut nukissanik pilersitsisoqassappat, annertunerujussuarmik aningaasaliinissaq pisariaqarpoq.

Naalakkersuisut siunnersuummik saqqummiussinerannut atatillugu, Siunnersuisoqatigiinni ilaasortat marluk, 2020-imi tunuarnissartik toqqarpaat.

Qujanaq

Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Instituttip qanimut suleqataanera ilinniagaqassutsikkullu ikiunnera minnerunngitsumillu sulisuusimasut maannalu sulisuusut siunnersortillu sulinerat pillugu, Siunnersuisoqatigiit qutsavigerusuppaat.

Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Siunnersuisoqatigiit
Rådet for Menneskerettigheder

ILANNGUSSAQ A

KALAALLIT NUNAANNI INUIT PISINNAATITAFFII PILLUGIT SIUNNERSUISOQATIGIIT SULERIAASISSAAT

19. november 2020 akuersissutigineqartoq

Aallaqqaasiut

Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Siunnersuisoqatigiit pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. 20, 27. november 2018-imeersoq (inatsit) § 7, imm. 2 naapertorlugu, nunatsinni Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Siunnersuisoqatigiinni (siunnersuisoqatigiit) sulinermi toqqammavissat, suleriaasissami matumani aalajangersarneqarput.

Kapitali 1

Siunertaq, suliassat aqqalu

§ 1. Siunnersuisoqatigiit arlaannaannulluunniit attuumassuteqanngillat inatsimmilu § 1 naapertorlugu nalinginnaasumik inuit pisinnaatitaaffii pillugit ilisimasanik piginnaasanillu pilersitsinissamut peqataanissamik siunertarqarlutik. Siunnersuisoqatigiit inuit pisinnaatitaaffiinik inatsimmi § 2 mi suliassatut taaneqartunik siuarsaanissaq illersuinissarlu suliassaraat.

Imm. 2 Siunnersuisoqatigiit maalaarutunik suliaqanngillat.

§ 2. Inatsit naapertorlugu Siunnersuisoqatigiit aqqat tassaavoq Kalaallit Nunaanni Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Siunnersuisoqatigiit.

Imm. 2. Avammut saqqummernerme sapinggisamik Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Siunnersuisoqatigiit taaguutaassaaq.

§ 3. Suleriaasissatut maleruagassami matumani Siunnersuisoqatigiinni sulinerup pissusissamisoortumik ilisimasanillu Siunnersuisoqatigiinni isumaqatigiissutaasunik tunngaveqartumik ingerlanneqarnissaanik qulakkeerinissaq siunertaavoq.

Imm. 2. Suleriaasissatut maleruagassaq Siunnersuisoqatigiinni sulinerup ilaasortanngorlaanit iserfigineqarnissaanik ajornanninnerulersitseqataassaaq.

Kapitali 2

Aaqqisuussaana, akisussaaffiit aalajangiisinnaatitaanerlu

§ 4. Siunnersuisoqatigiit siulittaasuut, inatsimmi § 7, imm. 1 naapertorlugu taasinermi amerlanerussuteqarneq tunngavigalugu ukiuni marlunni atuuttussatut toqqarneqartassaaq. Piffissami tamatumani peruserlu taanna atorlugu Siunnersuisoqatigiit siulittaasup tullianik toqqaasinnaapput. Siulittaasooq tullialu, taamaallaat ilaasortat Inatsisartunit toqqakkat akornanni toqqarneqarsinnaapput.

Imm. 2. Siunnersuisoqatigiit siulittaasuut Siunnersuisoqatigiinni sulinermik aqutsisuussaaq Siunnersuisoqatigiillu sinnerlugit avammut kiinnertartuussalluni. Siulittaasup inatsimit piumasaqataasut suleriaasissatullu maleruagassap matuma eqquutsinneqarnissaat nakkutigissavaa.

Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Siunnersuisoqatigiit
Rådet for Menneskerettigheder

Imm. 3. Siunnersuisoqatigiit siulittaasup tullissaanik toqqaasimappata taassuma siulittaasoq ikiussavaa. Siulittaasup tullia siulittaasup peqannginnerani Siunnersuisoqatigiinni avammullu saqqummertarnerni siulittaasumut taartaasinnaavoq.

Imm. 4. Siunnersuisoqatigiinni ilaasortanit 13-iusunit minnerpaamik arfineq marluk, piffissaq qinigaaffigisaq naatinagu siulittaasup tunuartinneqarnissaa kissaatigigunikku, tamatua Siunnersuisoqatigiinni pilersaarutaasut ataatsimiinnissami tulliuttumi oqaluuserisassanngortinneqarnissaanik siunnersuuteqarsinnaapput imal. taanna kisiat oqaluuserisassanngorlugu immikkut ittumik ataatsimiigiaqqusisoqarnissaa piumasarisinnaavaat. Inatsimmi § 7, imm. 1 naapertorlugu Siunnersuisoqatigiit taasinnaatitaasut marlunnik pingajorarterutaannik amerlanerussuteqarlutik siulittaasoq tunuartsinnaavaat. § 18, imm.2 naapertorlugu taasineq allakkatigut ingerlanneqassaaq.

§ 5. Siunnersuisoqatigiit ulluinnarni aqutsisussaminnik toqqaassapput.

Imm. 2. Ulluinnarni aqutsisut tassaapput siulittaasoq Siunnersuisoqatigiinnilu ilaasortat allat marluk taakkulu arlarissavaat § 4, imm. 1 naapertorlugu siulittaasup tulliatut toqqaagasimasinnaasoq.

Imm. 3. Ulluinnarni aqutsisut arlaat peqataasinnaanngippat taartaagallartussamik toqqaasoqassaaq.

Imm. 4. Siunnersuisoqatigiinni aqutsineq ulluinnarni aqutsisut qulakkiigassaraat. Ulluinnarni aqutsisut allatseqarfik suleqatigalugu, iliuusissatut siunniusassatut Siunnersuisoqatigiinnit aalajangersakkat piviusunngortissavaat iliuusissallu nukissanut naapertuuttumik pingaarnersiorlugit tulleriiaassallugit.

§ 6. Siunnersuisoqatigiit inatsimmi § 8 naapertorlugu allaffissornikkut ingerlatsinikkut isumaginnittumik ikiuuttumillu namminneq allatseqarfeqarput.

Imm. 2. Siunnersuisoqatigiit allatseqarfimmi aqutsisumik, pisariaqarpallu sulisunik allanik, atorfinititsillutillu soraarsitsisinnaapput.

Imm. 3. Ilinniakkamut naapertuuttumik ikiortitut sulisumik, ilinniartunik sulinermillu sungiusartunik atorfinititsinerup saniatigut, atorfinititsinerni allani Siunnersuisoqatigiit ataatsimiititaliamik pilersitsissapput.

Imm. 4. Siunnersuisoqatigiit allatseqarfimmi aqutsisup suliassaanic akisussaaffiinillu ersarissumik nassuiaatitalimmik atorfimmu akisussaaffinnullu nassuiaasiussapput.

§ 7. Nalinginnaasumik ingerlatsinermut tunngatillugu aningaasartuutit saniatigut, aningaasartuutini tamani Siunnersuisoqatigiit aalajangiisassapput. Taamaalillutik aningaasanik attartornissamut pisinissamullu, tunisinissamut imal. pigisanik aalaakkaasunik taarsigassarsianut sallunaveeqqusiinissamut, Siunnersuisoqatigiit kisimik aalajangiisnaapput.

Imm. 2. Siunnersuisoqatigiinni ilaasortat pisussaaffimminut inatsisitigut inuttut namminneq pisussaaffeqanngillat.

§ 8. Siulittaasoq ilaasortarluk alla ataaseq atsiornermikkut Siunnersuisoqatigiinnut sinniisuupput.

Imm. 2. Webbankikkut akiligassat inuit marluk; siulittaasup-, siulittaasup tulliat-, allatseqarfimmi aqutsisup naatsorsuuserisullu avataaneersup ataatsimoornerisigut aatsaat akilerneqarsinnaapput.

Imm. 3. Naatsorsuuserisup avataaneersup akiligassat webbankimut ikissavai suullertullu akuersissutugalugit. Tamannali taamaallaat akiligassanut aningaasartuutissatut missingersuutitut Siunnersuisoqatigiinnit akuerisanut ulluinnarnilu aqutsisunit qaammatit tamaasa malittarineqarlutik takuneqarsinnaasunut atuuppoq.

Imm. 4. Ulluinnarni aqutsisut aningaasartuutininik tamanik missingersuutiniinngitsunik angalanissallu inniminninnginnerini akuersisuussapput.

Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Siunnersuisoqatigiit
Rådet for Menneskerettigheder

Imm. 5. Viininik, imigassanik kimittuunik tupanillu pisisoqaqqusaanngilaq.

Imm. 6. Siulittaasumut aamma/imal. allatseqarfimmi aqutsisumut akiliummik tunniussisoqarsinnaavoq.

Akiliut taamaallaat nalinginnaasumik ingerlatsinermut atatillugu atorneqarsinnaavoq.

Imm. 2. naapertorlugu akiligassat 10.000 koruunit sinnillit allamittaaq atsiorneqassapput.

Kapitali 3

Aningaasaqarneq

§ 9. Nunatta Karsianiit tapiissutit taamaallaat inatsimmi § 9, imm. 2 naapertorlugu atorneqarsinnaapput

§ 10. Inatsimmi § 11 naapertorlugu Siunnersuisoqatigiit ukiut tamaasa kingusinnerpaamik apriip ulluisa 15-ianni ukiumi naatsorsuiffimmi tulliuuttumi aningaasartuutissatut missingersuutinik Naalakkersuisunut siunnersuusiussapput. Siunnersuut isertitassatut aningaasartuutissatullu naatsorsuutigisanut missingersuummik, kiisalu ukiumi naatsorsuiffimmi pineqartumi Nunatta Karsianiit tapiissutissap annertussusissaanut siunnersuummik imaqassaaq.

Imm. 2. Allatseqarfik ataatsimiinnerni tamani aningaasartuutissatut missingersuutinut malitseqartitsinermik saqqummiussisassaaq.

§ 11. Inatsimmi § 12, imm. 1 naapertorlugu ukiup naatsorsuiffiusup ukioq aningaasaliiffiusoq malissavaa.

Imm. 2. Allatseqarfik Siunnersuisoqatigiinnut naatsorsuuserisuuvoq.

Imm. 3. Allatseqarfik naatsorsuuserinermi ikiuuttussamik avataanersumik ikiortiserinnissinnaavoq.

§ 12. Ukiumoortumik naatsorsuutit inatsimmi § 12, imm. 2 naapertorlugu Nunatta Karsiata ukiumoortumik naatsorsuutaanik kukkunersuisuomit kukkunersiorneqassapput.

Imm. 2. Allatseqarfik ukioq naaerpat piaarnerpaamik ukiumoortumik naatsorsuutit kukkuneriuisumut tunniutissavaa.

Imm. 3. Inatsimmi § 12, imm. 3 naapertorlugu naatsorsuutit kukkunersiorneqareerapata sap. ak. sisamat qaangiutsinnagit Siunnersuisoqatigiit nittartakkaminni tamanut saqqummiutissavaat.

Kapitali 4

Ataatsimiinnerit

§ 13. Inatsimmi § 7, imm. 3 naapertorlugu ukiumut minnerpaamik marloriarluni ataatsimiittoqartassaaq. Siunnersuisoqatigiit ataatsimiinnissaannut pilersaarusiortoqassaaq siulittaasorlu ataatsimiinnissaaq sap. ak. arfinilinnik sioqqullugu ataatsimiigaaqqusissaaq.

Imm. 2. Immikkorluinnaq pisoqartillugu aatsaat Nuup avataani ataatsimiittoqarsinnaassaaq.

Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Siunnersuisoqatigiit
Rådet for Menneskerettigheder

Imm. 3. Siunnersuisoqatigiit ataatsimiinnerisa ilaanni ilaasortat oqarasuaatikku imal. videokkut peqatasinnaanissaat, ulluinnarni aqutsisut aalajangersinnaavaat.

Imm. 4. Ataatsimiinnerni qallunaatut kalaallisullu oqaatsit atorneqassapput.

Imm. 5. Tulliani ataatsimiinnissami oqaluuserisassat, ataatsimiinnissaq kingusinnerpaamik ullunik 14-inik sioqqullugu siulittaasumit nassiunneqassapput, minnerpaamillu immikkoortunik makkunanga imaqaassallutik:

Oqaluuserisassat akuersissutaanissaat

Siuliani ataatsimiinnermi imaqarniliap akuersissutaanissaa

Siunnersuisoqatigiinni suliat killiffii

Aningaasartuutissat missingersuutit malitseqartinneqarnerisa allatseqarfimmi aqutsisumit saqqummiunneqarnerat

5) Oqaatigumasat allat

Imm. 6. Ullormut oqaluuserisassatut siunnersuutit kingusinnerpaamik ataatsimiinnissaq sap. ak. sisamanik sioqqullugu allatseqarfimmut nassiunneqassapput, tamatumalu kingorna ulluinnarni aqutsisut allatseqarfik suleqatigalugu ullormut oqaluuserisassanik siunnersuusiussapput.

Imm. 7. Allatseqarfik ataatsimiinnernit imaqarniliassatut siunnersuummik suliaqassaaq siunnersuullu siulittaasooq isumaqatigiissuteqarfialugu Siunnersuisoqatigiinni ilaasortanut tamanut nassiullugu.

§ 14. Siunnersuisoqatigiit inatsimmi § 5, imm. 3 naapertorlugu ataatsimiinnitik avammut ammasumik ingerlassinnaavaat.

§ 15. Siunnersuisoqatigiit ukiup ingerlanerani siullermeerlutik ataatsimiinnermini, ukioq naallugu suliaassatut pilersaarutit aalajangersassavaat.

Imm. 2. Ukiumoortumik pilersaarutissatut siunnersuut, Siunnersuisoqatigiinni ilaasortat innersuussutaat tunngavigalugit siulittaasumit suliarineqassaaq ullormullu oqaluuserisassanut ilanngullugu nassiunneqassalluni.

Imm. 3 Suleqatigiissitaalerumaarsinnaasunut suliaassanik Siunnersuisoqatigiinnit akuersissu taasunik suliaqarnissamut innersuussummik ukiumoortumik pilersaarut ilaqassaaq.

Imm. 4. Siunnersuisoqatigiit ataatsimiinnerni tamani suliniutunik nutaanik aallartitsinissamik tamatumunngalu atatillugu suleqatigiis sitanik pilersitsinissamik aalajangiinnaapput.

§ 16. Allakkatigut attaveqatigiinnerit, ataatsimiigiaqqusinerit, oqaluuserisassanik nassiussuinerit il.il. tunngaviumik qarasaasiakku ingerlanneqassapput. Mailip sukkuulluunniit atuuttup allatseqarfimmut nalunaarutiginnissaanut Siunnersuisoqatigiinni ilaasortat pisussaaffeqarput.

§ 17. Siunnersuisoqatigiinni ataatsimiinnissamut peqataasinnaannginneq allatseqarfimmut nalunaarutigineqassaaq.

§ 18. Siunnersuisoqatigiinni aalajangiinerit tunngaviumik isumaqatigiinnermik tunngaveqassapput.

Imm. 2. Siunnersuisoqatigiit suleriaassisatut maleruagassiaat una naapertorlugu, taasinkkut aalajangiiniarnermi ilaasortap taasisinnaatitaasup ataatsip kinaassuseq isertuullugu taasisoqarnissaa piumasarisinnaavaa.

Imm. 3. Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Instituttimut siulittaasumik, siulittaasup tullianik siulersuisunilu ilaasortamik toqqaasoqarnissaa Siunnersuisoqatigiit taasissutigissavaat.

Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Siunnersuisoqatigiit
Rådet for Menneskerettigheder

Imm. 4. Taasinermi amerlanerussuteqarnikkut aalajangiisoqassaaq.

§ 19. Ataatsimiigiqqusinermut il.il. tunngatillugu maleruaqqusat eqquutsinneqarlutik Siunnersuisoqatigiinni ilaasortat taasisinnaatitaasut affai sinneqartut ataatsimiinnermi peqataappata aalajangiisoqarsinnaavoq.

§ 20. Inatsimmi § 7, *Imm. 4* naapertorlugu Siunnersuisoqatigiinni ataatsimiinnerit saniatigut ukiumut minnerpaamik ataasiarluni susassaqaqatinik ataatsimeeqateqartoqassaaq.

Imm. 2. Inuit pisinnaatitaaffiinut tunngatillugu susassaqaqatinik peqateqarluni oqaloqatigiinnissamik qulakkeerinissaq ataatsimiinnerni siunertaavoq. Ataatsimiinnerq Siunnersuisoqatigiit ukkassaannik iliuseqarfigisaannillu inerisaaqataassaaq. Ataatsimiinnerq inuit pisinnaatitaaffiinut tunngatillugu Siunnersuisoqatigiit iliuusissatut siunniussassaannut tapersiissaaq.

Imm. 3. ilinniakkat akimorlugit sinniisoqarnissaq, taamaalilluni ataatsimiinnermi nunatsinni inuit pisinnaatitaaffiinut pingaarutillit tamarmik annertuumik paasisimasaqarfigineqarnissaat, Siunnersuisoqatigiit qulakkiissavaat.

Imm. 4. Susassaqaqatigiit ataatsimiinnissaannut tusagassiutini naapertuuttuni sap. ak. marluk sioqqutsilluni aggersaasoqarsinnaavortaaq.

Kapitali 5

Tamanut ammaneq

§ 21. Siunnersuisoqatigiit suliaat pillugit sapinngisaaq tamaat annertunerpaamik inuiaqatigiit ammaffigineqassapput

Imm. 2. Paasisutissanut Siunnersuisoqatigiinni ilaasortatut ilisimasaqarfigilikkanut tunngatillugu, pisortat ingerlatsineranni suliaasat suliarineqartarnerat pillugu Inatsisatut inatsisaanni nr. 8, 13. juni 1994-imeersumi kapitali 8 nipangiussisussaataitanermut tunngasoq naapertorlugu, paasisutissat suunerat naapertorlugu isertuussassatut siulittaasup nalilerpagit, Siunnersuisoqatigiinni ilaasortat nipangiussisussaataitaapput.

§ 22. Ukiup ingerlanerani ataatsimeeqqaarnermi, ukiup siuliani Siunnersuisoqatigiit suliaat pillugit nalunaarutissatut siunnersuut, siulittaasup saqqummiutissavaa. Ukiuortumik nalunaarut Siunnersuisoqatigiinnit akuersissutaappat, inatsimmi § 13 naapertorlugu nalunaarut tamanut paasisutissiissutigineqassaaq.

Kapitali 6

Ilaasortat pisussaaffii, arlaannut attuumassuteqarneq ilaasortaajunnaarnerlu

§ 23. Siunnersuisoqatigiinni ilaasortaaneq akissarsiaqaataannngilaq namminerlu piumassutsimik tunngaveqarluni.

§ 24. Siunnersuisoqatigiinni ilaasortat eqeersimaarlutik suleqataassapput Siunnersuisoqatigiillu § 1 naapertorlugu siunertaanik piviusunngortitseqataassallutik.

Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Siunnersuisoqatigiit
Rådet for Menneskerettigheder

Imm. 2. Ilaasortaq Siunnersuisoqatigiit suliassaannik sammisassanillu pilersaarusioner mi, allatseqarfimmik pitsaasumik suleqateqarnermut peqataassaaq.

Imm. 3. Ilaasortaq immikkut piginnaasaqarfimmini paasisimasamigut tunniussissaaq.

Imm. 4. Ilaasortaq allanik Siunnersuisoqatigiinni sulinermut akerliussinnaasunik suliaqaruni Siunnersuisoqatigiinnit tunuartariaqarpoq.

Imm. 5. Siunnersuisoqatigiinni ilaasortat sulinerminni tamatumalu avataani suliap piumasaqaatitaanik torersumik pissusilersussapput.

§ 25. Siunnersuisoqatigiinni ilaasortap taasisinnaatitaasup arlaannaannulluunniit attuumassuteqannginnini nalornissutaalersinnaappat, suliap aallartinnginnerani Siunnersuisoqatigiit tamatumingga ilisimatissavai.

Imm. 2. Siunnersuisoqatigiit arlaannaannulluunniit attuumassuteqannginnermut apeqqutit taasititsinikkut aalajangiivisiginnaavaat.

Imm. 3. Arlaannut attuumassuteqarneq pillugu apeqqut oqaluuserineqarsimappat, Siunnersuisoqatigiit aalajangigaat imaqarniliami ilaassaaq.

Imm. 4. Ilaasortaq allaluunniit peqataasooq attuumassuteqartutut nalunaarutigineqartoq, pissusit suliamut attuumassutillit oqallisigineqarneranni peqataaqqusaanngilaq tamatumalu oqaluuserineqarnerani ini ataatsimiiffiusooq qimassallugu.

§ 26. Siunnersuisoqatigiinni ilaasortat quliusut ilaata ataatsip inatsimmi § 3, imm. 3 naapertorlugu toqqakkap, piffissap toqqagaaffiup naannginnerani Siunnersuisoqatigiinnit aninissaq kissaatiguniuk, tamanna siulittaasumut nalunaarutigissavaa.

Imm. 2. Allatseqarfiup ilaasortap aninera Inatsisartut allatseqarfiannut nalunaarutigissavaa.

Imm. 3. Inatsimmi § 4, imm. 3 naapertorlugu innersuunneqartut akornanni ilaasortaajunnaartup toqqagaaffiata sinnerani, inatsimmi § 6 naapertorlugu ilaasortassamik nutaamik Inatsiartut toqqaassapput.

Kapiali 7

Atuutilersinneqarnera allannguutillu

§ 27. Suleriaasissatut maleruagassaq 2020-imi februaarip ulluisa qulaaluanni Siunnersuisoqatigiit siullermeerlutik nalinginnaasumik ataatsimiinneranni atuutilerpoq.

Imm. 2. Suleriaasissatut maleruagassanut allannguutissat, marlunnik pingajorarterutaannit amerlanerussuteqartunit aalajangiivigineqarsinnaapput, Siunnersuisoqatigiinnilu ataatsimiinneq aalajangiiuisooq aallarnerfigalugu atuutilissallutik.

§ 28. Suleriaasissatut maleruagassap imarisaanik Siunnersuisoqatigiit avataanni ilisimasaqarneq, Siunnersuisoqatigiit suliassaannik suleriaasaannillu paasinninnissamik ajornannginnerulersitsisinnaaqqullugu, suleriaasissatut maleruagassiaq una Siunnersuisoqatigiit nittartagaanni tamanit takuneqarsinnaassaaq.

Siunnersuisoqatigiinni ilaasortanit tamanit 2020-imi novembarip ulluisa 19-ianni akuersissutigineqartoq.

Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Siunnersuisoqatigiit
Rådet for Menneskerettigheder

Sara Olsvig

Annemette Nyborg Lauridsen

Kathrine Bødker

Ludvig Larsen

Lise Mørup Dalgaard

Anders Meilvang

Sofie Lennert

Henrik Sandgreen

Hans Reimer

Arnajaaq Lyngø

Aviâja Egede Lyngø

Christina Johnsen

Nike Berthelsen

Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Siunnersuisoqatigiit
Rådet for Menneskerettigheder

ILANNGUSSAQ B

Kalaallit Nunaanni Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Siunnersuisoqatigiit

1. juli 2020

Anguniagassatut takorluugaq, suliassaq iliussissatullu siunniussat

Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Siunnersuisoqatigiit (Siunnersuisoqatigiit) tassaapput arlaannaannulluunniit attuumassuteqanngitsut, nalinginnaasumik inuit pisinnaatitaaffii pillugit ilisimasatigut piginnaasatigullu annertusaaqataasussat nunatsinnilu inuit pisinnaatitaaffiik siuarsaallutillu illersuisussat. Siunnersuisoqatigiit Inatsisartut inatsisaat nr. 20, 27. november 2018-imeersoq naapertorlugu piginnaatitaaffeqarput. Siunnersuisoqatigiit 13-inik ilaasortaqrput, taakkunanga pingasut aalajangersimasumik ilaasortaapput sinnerilu kattuffinnit, peqatigiiffinnit, suliffeqarfinnit il.il. innersuunneqarnikkut Inatsisartunit toqqaallutik. Inuiaqatigiinni suliniaqatigiit inuit pisinnaatitaaffiik suliaqartut akornanni soqutigisat ersersillugit, Siunnersuisoqatigiit katitigaapput.

Kalaallit Nunaanni Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Siunnersuisoqatigiit pillugit Inatsisartut inatsisaanit nr. 20, 27. november 2018-imeersumit siunertaq

§ 2. Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Siunnersuisoqatigiit suliassaraat Kalaallit Nunaanni inuit pisinnaatitaaffiisa siuarsarneqarnissaat illersorneqarnissaallu, inuiaqatigiinni kalaallini inuit pisinnaatitaaffiisigut unamminartut oqalligisinerisigut aamma Inuttut pisinnaatitaaffinnut Institutti ingerlatassanik siunnersuuteqarfigineratigut, assersuutigalugit matumani ilanngullugit:

- 1) Kalaallit Nunaanni inuit pisinnaatitaaffiitut pissutsit pillugit nakkutilliinermut nalunaaruteqartarnermullu peqataanerit,
- 2) inuit pisinnaatitaaffiitut tunngassuteqartunik misissueqqissaarnerit ilisimatusarnikkullu suliat oqalligisineri,
- 3) inuit pisinnaatitaaffii pillugit Inatsisartunik, Naalakkersuisunik oqartussaasunillu allanik aamma namminersorlutik suliaqartunik siunnersuinerit,
- 4) inuit pisinnaatitaaffiik inuiaqatigiinni sulianik ataqatigiissaarineq taakkunungalu naleqqiullugu ikiunneq,
- 5) inuit pisinnaatitaaffiik ilinniartitsinerimik tapersuineq siuarsaanerlu,
- 6) inuit pisinnaatitaaffii pillugit paasissutissanik siammarsaanermut peqataaneq,
- 7) Kalaallit Nunaanni inuit pisinnaatitaaffiisa patajaallisarneqarnissaat siunertaralugu ingerlatassanik siunnersuuteqarneq, aamma
- 8) Kalaallit Nunaanni inuit pisinnaatitaaffiitut tunngassuteqartunik maannamut suliassarsimasut ingerlanerisa nalilersornerat.

Imm. 2. Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Siunnersuisoqatigiit Inuttut pisinnaatitaaffinnut Instituttip siulersuisuunut ilaasortassamik toqqaassapput.

Isummamik illersuineq

Siunnersuisoqatigiit suliassaanni qitiusoq tassaavoq inuit pisinnaatitaaffiinnik nalinginnaasumik siuarsaanissaq, FN-ip inuit pisinnaatitaaffii pillugit isumaqatigiissutaani, nunatta 1945-imi oktobarip ulluisa 24-ianni akuerisaani nassuiarneqartoq.

Siunnersuisoqatigiit nunatsinni inuit pisinnaatitaaffii pillugit nakkutilliinermi nalunaarusiornermilu peqataapput. Siunnersuisoqatigiit inuit pisinnaatitaaffiitut tunngatillugu misissueqqissaarnerimik ilisimatusarnernillu oqaluserinninnissaq, kiisalu Inatsisartunut, Naalakkersuisunut pisortaqrarfinnut allanut susassaqrartunullu namminersortunut, inuit pisinnaatitaaffii pillugit siunnersuinissaq suliassaraattaq. Inuit pisinnaatitaaffii pillugit inuiaqatigiinni sulinerup, ataqatigiissaarinikkut ikiunnikkullu siuarsarnissaa, kiisalu tamatumunnga tunngatillugu ilinniartitsinikkut tapersuullunilu ikiunnissaq, Siunnersuisoqatigiit suliassaraattaq.

Siunnersuisoqatigiit ingerlatitseqqeeqataallutillu paasissutisseeqataassapput, sammisassanik siunnersuuteqarlutik nunatsinnilu inuit pisinnaatitaaffii pillugit maannamut iliussaasimasut nalilivigissallugit.

Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Siunnersuisoqatigiit
Rådet for Menneskerettigheder

Kinaassuseq naleqartillu

Siunnersuisoqatigiit 2013-imi marsip ulluisa sisamaanni pilersinneqarput. 2018-imi novembarimi Siunnersuisoqatigiit pillugit inatsit nutaaq akuersissutaavoq, 2019-imilu januaarip ulluisa aallaqaataanni, inatsisip atuutilersinneqarnerani, Siunnersuisoqatigiit arlaannaannulluunniit attuumassutaarupput immikkullu allatseqarfeqalerlutik. Maanna Siunnersuisoqatigiinni ilaasortat 2019-imi novembarip ulluisa 29-ianni **inissipput**.

FN-ip inuit pisinnaatitaaffii pillugit isumaqatigiissutaa nalunaarutaalu, taakkununga ilaalluni inuit pisinnaatitaaffii pillugit nalunaarut tamanut atuuttoq, Siunnersuisoqatigiit sulinerminni aallavigaat. Siunnersuisoqatigiit sulineranni kalaallit kulturiat kinaassusaallu pillugit ilisimasat ilangunneqarnerisigut, nunap inoqqaavinut inuit pisinnaatitaaffii pillugit sakkussat immikkut ittut, soorlu nunap inoqqaavisa pisinnaatitaaffii pillugit FNip nalunaarutaa siuarsarneqassapput.

Inuit pisinnaatitaaffii pillugit FN-ip nalunaarutaani imm. 1: "Inuit tamarmik kiffaanngissuseqarlutik inunngorput, assigiimmik ataqqinassuseqarlutik pisinnaatitaaffeqarlutillu. Paasinnissinnaassuseqarput, silatussuseqarlutik ataatsimoorlutillu suleqatigiittariaqarlutik."

Anguniagassatut takorluuqaq

Inuit pisinnaatitaaffiisa tamanut atuutsinneqarsinnaanissaat anguniagassatut takorluugaraarput. Inuit pisinnaatitaaffiisa isumaata tamanit paasineqarnissaa, inuiaqatigiillu ineriartortinneqarneranni inuiaat najoqqutassaattut atorineqarnissaa.

Suliassaq

Inuiaqatigiinni inuit pisinnaatitaaffiisa killiffiannik atorineqarnerannillu ataatsimut isiginninnissaq suliassaraarput. Nakkutilliusussaavugut, siunnersuisussaalluta, politikernik innuttaasunillu siunnersioqateqassalluta, innuttaasunullu nalinginnaasunut inuit pisinnaatitaaffiisa isumaannik ilisimatitsissalluta.

Angorusutaq

Innuttaasunit kikkunitta ilisimaneqarnissaa, ilisarnaatitta qalipaattillu ilisarisarnissaa anguniagaavoq. Inuit pisinnaatitaaffiinut tunngasunik apeqquutissaqarnermi saaffiginnissinnaanertik, innuttaasut ilisimassavaat.

Inuit pisinnaatitaaffiinut attuumassutilinni tamani peqataatinneqarnissaa pissusissamisoortutut isigineqalernissaa, Siunnersuisoqatigiit kissaatigaat. Siunnersuisoqatigiit nunatsinni inuit pisinnaatitaaffii pillugit oqariartortutut pingaarnertut ersittumik inissisimassapput.

Iliuusissatut siunniussagut makkuupput:

- Allatseqarfimmik ilinniagaqassutsikkut piginnaasaqarfiusumik ineriartortitsinissaq
- Siunnersuisoqatigiinni immikkut piginnaasat atorlugit ilisimasanillu avitseqatigiinneq ukkallugu, Siunnersuisoqatigiinni ilaasortanik sulilluarnerulersitsineq
- Siunnersuisoqatigiinni piginnaasanik ineriartortitsinissaq
- Suleqatigiissitat suliakiissutinut nassuiaasiunneqarnissaa
- Sammisat inuit pisinnaatitaaffiinut tunngasut pingaarutillit – ukiumit ukiumut nikerarsinnaasut qitiutillugit, suleqatigiissitanik pilersitsinissaq.

Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Siunnersuisoqatigiit
Rådet for Menneskerettigheder

- Nalunaarusiornernut tusarniaanernullu tunngatillugu sulariaasissanik periusissianillu suliaqarnissaq
- Siunnersuisoqatigiit allatseqarfianni, siulittaasoqarfimmi, ulluinnarni aqutsisuni Siunnersuisoqatigiinnilu ilaasortani ataasiakkaani nukissanik kinguneqarluarnerpaamik atuinnissaq siunertaralugu, qanoq inissisimanissamik paasiniaajuarnissaq
- Ammasuunissamik, ersarissuunissamik paasilertoruminartuunissamillu ukkassinissaq
- Innuttaasunut nalinginnaasunut, inuit pisinnaatitaaffiik, Siunnersuisoqatigiit suliaannik sammisaannillu allanik ilisimannilersitsisussanik attaveqatigiinnermi iliuuserisassanik siunniussinissaq
- Innuttaasuni saaffigisassat tamakkerlugit anguneqarnissaannik ukkassinissaq, tamaammallu taakku anguniarlugit attaveqatigiinnermi periarfissanik naapertuuttunik tamanik atuinnissaq.

2020-imiit 2023-imut iliuuseqarfissat ukkassassallu

2020-imiit 2023-imut iliuusissatut siunniussagut marlunnik pingaarnertut tunngaveqarput:

1. Suliniaqatigiiffimmik inuit pisinnaatitaaffiisa inuiaqatigiinni atornerqarnerannik nakkutilliisinnasumik inerisaaneq,
2. Nalinginnaasumik inuit pisinnaatitaaffii pillugit ilisimasanik inuiaqatigiinni saaffissanut tamanut siammarterineq.

Illersuineq	Ingerlatitseqqiineq	Aaqqisuussaaneq
Killiffik pillugu nalunaarusiat FN-ip naliliinerani suleqataaneq, nalunaarsukkat iliuuseqarfigisariallillu pillugit isumassarsisitsineq peqatigisaanillu nalunaarusiorneq Tusarniaanerni akissuteqarneq Misissueqqissaarnerit Uppernarsaaneq	Pitsaasumik nittartagaqarusuppugut Uummaarissumik Facebookkikkut qupperneqarluta (sap. ak. tamaasa ilinniagaqassutsimik tunngavilinnik imalinnik, pissanganartumik ingerlateqqitanik) Ataavartumik oqallinnerit Saaffigisat immikkut ittunik iliuuseqartut Isumaqatigiissutit nalunaarutillu katersat atuaruminarsakkat. Inuit pisinnaatitaaffii pillugit ingerlatitseqqiinnissamut innuttaasunik peqataatsineq.	Allatseqarfik nukittunerusoq aaqqisuussaaneerlu nukittunerusoq Siunnersuisoqatigiit: Ukiumut sisamariarluni ataatsimiinnerit: Siunnersuisoqatigiinni marloriarluni ataatsimiinnerit immikkullu sammisaqarluni marloriarluni ataatsimiinnerit. Ulluinnarni aqutsisut eqeersimaartut, ullut 14- ikkaarlugit ataatsimiittartut. Sap. ak. tamaasa allatseqarfimmi sulisut siulittaasullu ataatsimiinneri Suleqatigiissitat qaammammut ataasiarlutik ataatsimiittartut Aqutsinermi ataqatigiissaarinermilu sakkussanik pitsaasunik atuneq (KPI + WILO (week of your life) SMART) Avammut nittarsaannermi najoqqitassaq/ ilusilersuinissamut najoqqutassaq

Sunniuteqarneq avammullu nittarsaaneq

Tutsuiginartuussaagut, inuit pisinnaatitaaffiini sutisut tamatigut illersuisutut paasineqarsinnaassalluta.

Suliarpur tamanik paasisaqarfigineqarsinnaanngorluni paasilertoruminartuussaagut.

Attaveqarnerput pisariitsuullunilu paasiuminartuussaagut.

Siunnersuisoqatigiit allaaserisaannik, tusarniaanerni akisutaannik nalunaarusiaannillu pissarsiniarneq ajornaatsuussaagut.

Avammut nittarsaannermi najoqqutassaq

Qulaani naleqartit tunngavigalugit avammut nittarsaannissamut najoqqutassiorneq.

Qalipaatinik ilisarineqarsinnaasunik, inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Siunnersuisoqatigiinnut attuumassuteqartitanik atuinnissamik toqqaanissaq, avammut nittarsaannermi najoqqutassakkut qulakkeerneqassaaq.

Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Siunnersuisoqatigiit
Rådet for Menneskerettigheder

Attaveqatigiinnermi iliuusissatut siunniussat –pingaarneruiffigalugit

Sammisagut pillugit tusagassiorfinnut nalunaarutit annertuut annikitsullu ikinnerunatik amerlanerussapput.

Facebookkimi nittakkat pitsaasut tutsuignartullu, inuit pisinnaatitaaffiik ukkassineq Siunnersuisoqatigiillu suliaat initunersaassapput.

”Tunuliaqutivut”, tassalu kattuffiit, peqatigiiffiit siunnersuisoqatigiillu naapertuuttut, inuillu pisinnaatitaaffii pillugit illersuisoqarfiit (MIO aamma TILIOQ), nutaarsiassanik sammisanillu avitseqatigineqarsinnaapput, taakkuli imarisaani pingaarnerussanngillat.

Allaaserisat tusagassiorfinnullu nalunaarutit nittartakkami ”nutaarsiassat” ataanni saqqummiunneqassapput.

Nalunaarusiat tamarmik, allanik suleqateqarluni suliarineqartut ilanngullugit, nittartakkami saqqummiunneqassapput.

ILANNGUSSAQ C

Oversigt over administrative arbejdsopgaver med markering af uge for start samt uge for afslutning af opgave.										
Opgave	Januar	Februar	Marts	April	Maj	Juni	Juli	August	September	OK
2 Opgave										
3 Rådets møder										
4 Indkaldelse til rådmøde (min. 6 uger før)										
5 Udarbejdelse af dagsorden										
6 Booke tolke og bestille tolkeudstyr										
7 Godkendelse af dagsorden										
8 Fremsendelse af dagsorden (min. 2 uger før)										
9 Bestille forplejning										
10 Afvikling af møde										
11 Udarbejdelse og fremsendelse af referat										
12										
13 Interessentmøde										
14 Valg af emne/fokus/tema										
15 Annoncering af møde										
16 Booking af mødelokale, forplejning, tolke og tolkeudstyr										
17 Koordinering med oplægsholdere										
18 Afvikling af møde										
19 Opsamling samt udarbejdelse af referat										
20 Forretningsudvalg										
21 Forberedelse og fremsendelse af dagsorden										
22 Udfærdigelse af referat										
23										
24										
25 Årsplan for rådet										
26 Indstilling til årsplan af rådsmedlemmer										
27 Udarbejdelse af årsplan										
28 Fremsendelse af årsplan (sammen med dagsorden til rådmøde)										
29 Godkendelse af årsplan (på årets sidste rådmøde)										
30										
31 Indstilling og udpegning af nye medlemmer										
32 Udarbejdelse af annoncer										
33 Publicering af annoncer (min. 6 mdr. før)										
34 Håndtering af henvendelser om indstillinger										
35 Fremsendelse af liste over indstillede										
36 Udpegning v/ inatsisartut										
37										
38 Udnævnelse af fmd. næstfmd, bestyrelsesmedlem i IMR										
39										
40										
41 Budget										
42 Budgetopfølgning hver 3. kvartal										
43 Fremsendelse af budget indeværende år										
44 Fremsendelse af budget for det nye år										
45										
46 Årsberetning										
47 Udkast om rådets arbejde i forgangen år (rådets første møde)										
48 Godkendelse og offentliggørelse										
49										
50										
51 Årsregnskab										
52 Afslutning og fremsendelse til revisor										
53 Korrekturlæsning										
54 Godkendelse (af rådet)										
55 Fremsendelse til rådet og departement for sundhed										
56 Offentliggørelse på hjemmeside (senest 4 uger efter godkendelse)										
57										
58										
59 Fagligt årshjul										
60 Memo: rundbordsmøder og seminar om forandring på handicapområdet										
61 Statusrapport: Retten til uddannelse										
62 Fremsendelse af input til IMR										
63 Godkendelsesproces med Rådet										
64 Udarbejdelse af kommunikationsplan										
65 Udgivelse og gennemførelse af kommunikationsindsatser										
66 Statusrapport: Naturressourcer										
67 Arbejde med emner i arbejdsgruppen										
68 Fremsendelse af input til IMR										
69 Godkendelsesproces med Rådet										
70 Udarbejdelse af kommunikationsplan										
71 Udgivelse og gennemførelse af kommunikationsindsatser										
72 Statusrapport: Retten til sundhed										
73 Nedsætte arbejdsgruppe og udpege tovholder										
74 kick-off-møde										
75 Udvælgte emner										
76 Drøfte emner										
77 Arbejde med emner i arbejdsgruppen										
78 Fremsendelse af input til IMR										
79 Godkendelsesproces med Rådet										
80 Udarbejdelse af kommunikationsplan										
81 Udgivelse og gennemførelse af kommunikationsindsatser										
82 Policy brief: Sexisme, ligestilling, kønspolitik og LGBTIQ rettigheder										
83 Fokus/ emner/ anbefaling										
84 Tidslinje for input										
85 Kommunikationsplan ved sekretariatet										
86 Ekspert oplæg										
87 Fakta-ark: borgerrettigheder, civile og politiske rettigheder										
88 Fokus/ emner										
89 Tidslinje for input										
90 Kommunikationsplan ved sekretariatet										
91 Ekspert oplæg										
92 Policy brief: retssikkerhed for børn der har været udsat for seksuelle krænkelse (MIO)										
93 Beslutte gruppe og tovholder										
94 Aftale nærmere med MIO. Hvad kan IMR bidrage med?										
95 Udarbejde udkast										
96 CEDAW - Intervention og eksamination										
97 Udarbejdelse af udtalelse til CEDAW										
98 Eksamination										
99 Genennemførelse af kommunikationsindsatser										
100 UPR - ambassademøde og eksamination										
101 Koordinering og udarbejdelse af budskaber										
102 Eksamination										
103										
104 CERD										
105 Opdatere rapport										
106 Intervention										
107 Eksamination										
108										
109 UDFØRES LØBENDE										
110 Aktivitetstal, statistiske oversigter, målsætning og handelplan										
111 Registrering af modtagne og besvarede høringsvar										
112 Registrering af pressemeddelelser										
113 Registrering af henvendelser										
114 SOME statistik										
115										
116 Diverse administrative opgaver										
117 Håndtering af mails og telefonopkald										
118 Håndtering af indkomne høringsvar										
119 Udarbejdelse af høringsvar										
120 Håndtering af eksterne henvendelser										
121 Løn og bogholderi										
122 Vedligehold af hjemmeside										
123										
124										